

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. griffier en Tweede Kamerleden Vaste Kamercommissie VWS
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp : Inbreng Commissiedebat gehandicaptenbeleid
Datum : 5 september 2023
Referentie : 23-0900/TR
Inlichtingen bij : Thomas Ronnes, t.ronnes@iederin.nl

Geachte leden van de Commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Op 14 september aanstaande debatteert u over het gehandicaptenbeleid. Ieder(in), EMB Nederland, Helpende Handen, KansPlus, Dit Koningskind, LFB, het LSR, Naar Keuze, Per Saldo, Sien en Spierziekten Nederland vragen u, namens 2 miljoen mensen met een beperking of chronische ziekte, om de volgende drie onderwerpen in te brengen tijdens het debat.

Zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking staat ernstig onder druk

De kwaliteit van de zorg en ondersteuning voor mensen met een levenslange, levensbrede beperking staat aan alle kanten onder druk. Dit heeft veel impact op de kwaliteit van leven van mensen die thuis of intramuraal wonen. Met name mensen die complexe zorg nodig hebben ervaren een tekort aan passende zorg, plekken en personeel, waar zij en hun naasten ernstig onder lijden.

De minister zegt te bezuinigen op de zorg voor ouderen. Ieder(in) en andere cliënten en naastenorganisaties maken zich hier ernstige zorgen over, aangezien deze bezuinigingen ook de gehandicaptenzorg raken (de uitvoering ervan valt binnen hetzelfde wettelijk kader). Nu al is er onvoldoende passend aanbod voor mensen die langdurig zorg en ondersteuning nodig hebben.

Ten eerste zijn er grote problemen vanwege het oplopende personeelstekort. Daarnaast trokken meerdere zorgaanbieders in de afgelopen periode aan de bel vanwege acute financiële problemen. Voortdurende discussies tussen zorgaanbieders en -verzekeraars leiden tot rechtszaken. Als gevolg hiervan dreigen zorgaanbieders terug te vallen op 'basiszorg', minder begeleiding en dagbesteding, minder personeelsinzet en zelfs gedwongen verhuizingen. Ook wordt er een nog groter beroep gedaan op familie en vrijwilligers. Familieleden van mensen met een (verstandelijke) beperking zien bijna dagelijks schrijnende situaties. Wachtlijsten voor woon- en logeerplekken nemen toe en veel mantelzorgers staan op omvallen.

Wij luiden de noodklok over deze ontwikkelingen. Mensen met een beperking zijn afhankelijk van ondersteuning, nabijheid en continuïteit. Juist in de gehandicaptenzorg is persoonlijke aandacht onmisbaar.

Om de gehandicaptenzorg toekomstbestendig te maken is de 'Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking' in het leven geroepen. Daarin wordt gewerkt aan structurele en domein-overstijgende oplossingen. De huidige toekomstagenda loopt af in 2026. Er is echter meer tijd nodig, voordat deze maatregelen

een zichtbare, positieve uitwerking hebben op de kwaliteit van zorg, ondersteuning en leven van mensen met een beperking en hun naasten.

Wilt u de minister vragen:

- Te garanderen dat mensen met een levenslange, levensbrede beperking nooit de dupe zijn van eventuele bezuinigingen in de langdurige (ouderen-)zorg? Toegang tot passende zorg en ondersteuning is voor deze doelgroep een harde voorwaarde om naar wens en vermogen deel te nemen aan de samenleving.
- De 'Toekomstagenda zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking' door te laten lopen tot 2030 om, aanvullende acties in te zetten om de gehandicaptenzorg toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig te houden?

Verminder zorgkosten voor mensen met een levenslange beperking

Mensen met een levenslange beperking of chronische ziekte hebben te maken met een stapeling van kosten uit verschillende zorgwetten, onverzekerde kosten en meerkosten die samenhangen met hun beperking of chronische ziekte. Deze [stapeling van \(zorg\)kosten](#) speelt gedurende hun hele leven. Daar komt nog bij dat velen vanwege hun beperking een laag inkomen hebben.

Het baart ons grote zorgen dat het kabinet het voornemen heeft om opnieuw een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren voor alle Wmo-voorzieningen. Vooral mensen met een beperking of chronische ziekte met een middeninkomen worden hierdoor onevenredig hard getroffen. De herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo tast hun bestaanszekerheid verder aan, waardoor zij ondersteuning zullen missen. Ondersteuning die voor hen een randvoorwaarde is om (zelfstandig) te kunnen wonen, leren, werken en deel te nemen aan het sociale leven.

Wilt u de minister vragen:

- De inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo in deze vorm niet in te voeren?
- Welke concrete plannen er zijn om de stapeling van zorgkosten terug te dringen?

Betrek mensen met een beperking en hun naasten vanuit een gelijkwaardige positie

Op 29 juni jl. boden cliëntenorganisaties namens mensen met een verstandelijke beperking en hun naasten [het manifest 'Bescherm het recht op goede zorg'](#) aan aan uw commissie. In dit manifest wordt onder andere het belang benadrukt om in gesprek te blijven met mensen met een beperking en hun naasten. Om hen te betrekken bij het maken van beleid gericht op de gehandicaptenzorg en bij het oplossen van problemen bij zorgaanbieders.

Het leveren van kwalitatief goede zorg en ondersteuning is alleen mogelijk als het gesprek plaatsvindt met, en niet over de hoofden van de mensen om wie het gaat. Volgens het VN-verdrag Handicap is het betrekken van cliëntenorganisaties en ervaringsdeskundigheid niet vrijblijvend. Zij dragen met hun kennis en ervaring graag bij aan oplossingen voor de grote uitdagingen in de gehandicaptenzorg.

Dat lijkt vanzelfsprekend. Toch blijkt keer op keer dat deze groep niet goed gehoord en betrokken wordt. Discussies over financiën worden uitgevochten over de hoofden van de mensen met een beperking en hun naasten. De oplossingen gaan ten koste van hun welzijn, veiligheid en de kwaliteit van de zorg, ondersteuning en leven.

Zie ook de [gang van zaken rond het Transitieakkoord](#), dat VGN en ZN in 2022 sloten, waarin de mensen voor wie de zorg bedoeld is geen volwaardige, betekenisvolle stem kregen.

Wilt u de minister vragen:

- Of zij ervoor wil zorgen dat mensen met een beperking en hun naasten structureel een gelijkwaardige positie krijgen bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid?
- Erop toe te zien dat zorgaanbieders mensen met een beperking en hun naasten betrekken wanneer zij afspraken maken over financiën en andere randvoorwaarden voor kwalitatief goede zorg en ondersteuning?

Wij verzoeken u vriendelijk bovengenoemde punten mee te nemen in het commissiedebat. En we wensen u een constructief debat toe.

Met vriendelijke groet, mede namens:

Han Mennen	directeur EMB Nederland
Fijke Mulder	directeur Helpende Handen
Dickie van de Kaa	directeur KansPlus
Peter van den Enden	directeur Dit Koningskind
Ellis Jongerius	directeur LFB
Jasper Boele	bestuurder het LSR
Gerard Jochems	voorzitter Naar Keuze
Aline Molenaar	directeur Per Saldo
Nicoline Versluys	bureauhoofd Sien
Marcel Timmen	directeur Spierziekten Nederland

Illya Soffer, directeur Ieder(in)

